

Lieta C-343/09

Afton Chemical Limited

pret

Secretary of State for Transport

*(High Court of Justice (England & Wales),
Queen's Bench Division (Administrative Court))*
lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Spēkā esamība — Direktīva 2009/30/
EK — 1. panta 8. punkts — Direktīva 98/70/EK — 8.a pants — Gaisa
piesārņojums — Degviela — Metālu piedevu izmantošana degvielā —
Metilciklopentadiēnilmangāna trikarbonila (MMT) robežvērtība — Marķējums —
Ietekmes novērtējums — Acīmredzama kļūda vērtējumā — Piesardzības princips —
Samērīgums — Vienlīdzīga attieksme — Tiesiskā drošība — Pieņemamība

Ģenerālvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumi, sniegti 2010. gada
6. maijā I - 7033
Tiesas (ceturtā palāta) 2010. gada 8. jūlija spriedums I - 7062

Sprieduma kopsavilkums

1. *Iebilde par prettiesiskumu — Papildu raksturs*
(EKL 230. panta ceturtā daļa; Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/30 1. pan-
ta 8. punkts)

2. *Tiesību aktu tuvināšana — Degviela — Direktīva 2009/30
(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/30 1. panta 8. punkts)*
3. *Tiesību aktu tuvināšana — Degviela — Direktīva 2009/30
(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/30 1. panta 8. punkts)*
4. *Tiesību aktu tuvināšana — Degviela — Direktīva 2009/30
(Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/30 1. panta 8. punkts)*

1. Nevar uzskatīt, ka sabiedrību, kas ražo metilciklopentadiēnilmangāna trikarbonilu (MMT), neapšaubāmi individuāli skartu EKL 230. panta ceturtnās daļas izpratnē Direktīvas 2009/30, ar ko groza Direktīvu 98/70 attiecībā uz benzīna, dīzeļdegvielas un gāzeļļas specifikācijām un ievieš mehānismu autotransporta līdzekļos lietojamās degvielas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas kontrolei un samazināšanai, groza Direktīvu 1999/32 attiecībā uz tās degvielas specifikācijām, kuru lieto iekšējo ūdensceļu kuģos, un atceļ Direktīvu 93/12, 1. panta 8. punkts, ar kuru ierobežota piedevas MMT izmantošana degvielā, jo šis 1. panta 8. punkts uz to konkrēti neattiecas un to skar tikai tās objektīvo īpašību dēļ tāpēc, ka tā ir šādas piedevas ražotāja, tāpat kā visus citus

tirgus dalībniekus, kas faktiski vai potenciāli atrodas identiskā situācijā. Iespēja ar lielāku vai mazāku precizitāti noteikt tādu tiesību subjektu skaitu vai pat identitāti, uz kuriem attiecas kāds pasākums, nekādā ziņā nenozīmē, ka būtu jāuzskata, ka šis pasākums šīs personas skar individuāli, ja ir skaidrs, ka šis pasākums ir piemērojams objektīvām tiesiskām vai faktiskām situācijām, kas paredzētas attiecīgajā tiesību aktā. Turklāt tādēļ šādai sabiedrībai ražotājai nav neapšaubāmu tiesību celt prasību atcelt iepriekš minēto 1. panta 8. punktu saskaņā ar EKL 230. pantu un prasībā, kas celta saskaņā ar valsts tiesībām, tā var pamatoties uz šo tiesību normu spēkā neesamību, kaut gan tā nav cēlusi prasību tās atcelt

Kopienu tiesā EKL 230. pantā paredzētā termiņā.

Tomēr šāda pārbaude tiesā, pat ja tā ir ierobežota, paredz, ka Kopienu iestādēm, kas ir pieņēmušas attiecīgo tiesību aktu, ir jāspēj Tiesā pierādīt, ka tiesību akts ir pieņemts, efektīvi īstenojot savu rīcības brīvību, kas nozīmē, ka ir ņemti vērā visi būtiskie fakti un apstākļi, kas attiecas uz situāciju, ko ir paredzēts reglamentēt ar šo tiesību aktu.

(sal. ar 20. un 23.–25. punktu)

2. Tādā sarežģītā tehniskā jomā, kas attīstās, kā degvielas piedevu joma, Savienības likumdevējam ir plaša rīcības brīvība it īpaši attiecībā uz ļoti sarežģītu zinātnisku un tehnisku faktu izvērtēšanu, lai noteiktu tā veicamo pasākumu veidu un apmēru, bet Kopienu tiesai ir jāpārbauda tikai tas, vai šāda brīvība nav īstenota acīmredzami kļūdaini vai nepareizi izmantojot pilnvaras un vai iestādes nav acīmredzami pārsniegušas rīcības brīvības robežas. Šādos apstākļos Kopienu tiesa nevar ar savu zinātnisko un tehnisko faktu vērtējumu aizstāt likumdevēja vērtējumu, kuram vienīgajam Līgumā ir uzticēts šis uzdevums. Šī Savienības likumdevēja plaša rīcības brīvība, uz kuras izmantošanu attiecas ierobežota pārbaude tiesā, attiecas ne tikai uz pieņemamo tiesību normu raksturu un piemērojamību, bet zināmā mērā arī uz pamata fakti konstatēšanu.

Tādējādi, tā kā Direktīvas 2009/30, ar ko groza Direktīvu 98/70 attiecībā uz benzīna, dīzeļdegvielas un gāzeļļas specifikācijām un ievieš mehānismu autotransporta līdzekļos lietojamās degvielas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas kontrolei un samazināšanai, groza Direktīvu 1999/32 attiecībā uz tās degvielas specifikācijām, kuru lieto iekšējo ūdensceļu kuģos, un atceļ Direktīvu 93/12, pieņemšanas likumdošanas procesā Eiropas Parlamenta Vides, cilvēku veselības un pārtikas drošības komisija organizēja vispārīgus un speciālus seminārus un tā kā no lietas materiāliem izriet, ka, īstenojot savu rīcības brīvību, Parlaments, Padome un Komisija ir ņēmuši vērā pieejamos zinātniskos datus par metilciklopentadiēnilmangāna trikarbonila (MMT) sekām uz cilvēku veselību un videi un tā ietekmi uz transportlīdzekļiem, Parlaments un Padome nav pieļāvuši acīmredzamu kļūdu vērtējumā, nolemjot

Direktīvas 2009/30 1. panta 8. punktā noteikt MMT robežvērtību degvielā.

(sal. ar 28., 33., 34., 36., 41. un 42. punktu)

3. Direktīvas 2009/30, ar ko groza Direktīvu 98/70 attiecībā uz benzīna, dīzeļdegvielas un gāzeļļas specifikācijām un ievieš mehānismu autotransporta līdzekļos lietojamās degvielas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas kontrolei un samazināšanai, groza Direktīvu 1999/32 attiecībā uz tās degvielas specifikācijām, kuru lieto iekšējo ūdensceļu kuģos, un atceļ Direktīvu 93/12, 1. panta 8. punkts tiktāl, ciktāl ar to Direktīvā 98/70 tiek ieviests jauns 8.a panta 2. punkts un ierobežota metilciklopentadiēnilmangāna trikarbonila (MMT) izmantošana degvielā, nav spēkā neesošs ne piesardzības un samērīguma principu pārkāpuma dēļ, ne vienlīdzīgas attieksmes principa un tiesiskās drošības principa pārkāpumu dēļ.

Attiecībā uz samērīguma principa pārbaudi tiesā ir jāatzīst Savienības

likumdevēja plaša rīcības brīvība tādā jomā, kurā tam ir jāizdara izvēle politiskos, ekonomiskos un sociālos jautājumos un kurā tam ir jāveic sarežģīts novērtējums. Tikai šajā jomā veiktā pasākuma acīmredzama neatbilstība mērķim, ko kompetentās iestādes vēlas sasniegt, var ietekmēt šāda pasākuma likumību. Šajā ziņā MMT robežvērtības degvielā noteikšana, kas ļauj zināmā mērā samazināt šīs vielas daudzumu, kas var potenciāli kaitēt veselībai, nav acīmredzami nepiemērota, lai sasniegtu Savienības likumdevēja izvirzītos mērķus aizsargāt veselību un vidi. Turklāt, ņemot vērā risku veselībai un kaitējumu transportlīdzekļu motoriem, kā arī grūtības, kas saistītas ar testēšanas metodoloģijas izstrādi, tāds ierobežojošs pasākums kā MMT samazināšana degvielā nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai sasniegtu Direktīvas 2009/30 mērķus.

Turpinājumā, runājot par piesardzības principu, ja izrādās, ka veikto pētījumu rezultātu nepietiekamības, nepārlicieņošā rakstura vai neprecizitātes dēļ nav iespējams skaidri noteikt apgalvotā riska esamību vai pakāpi, bet gadījumā, ja risks iestātos, pastāv iespējamība, ka var rasties faktiskais kaitējums cilvēku veselībai, minētais piesardzības princips pieļauj

ierobežojošu pasākumu veikšanu, ja vien tie nav diskriminējoši un ir objektīvi. MMT robežvērtības degvielā noteikšana Direktīvas 2009/30 1. panta 8. punktā nav diskriminējoša, jo tā ir piemērojama visā Savienībā un visiem MMT ražotājiem un importētājiem. Turklāt, ņemot vērā neskaidrības, kas saistītas ar MMT izmantošanas radīto kaitējumu un MMT izmantotājiem radīto risku, MMT robežvērtību noteikšana degvielā nav acimredzami nesamērīga ar MMT ražotāju ekonomiskajām interesēm, lai nodrošinātu augstu veselības un vides aizsardzības līmeni.

Visbeidzot, nevar konstatēt nekādu tiesiskās drošības principa pārkāpumu, jo no Direktīvas 98/70 8.a panta 2. punkta formulējuma neizriet nekāda neskaidrība par MMT robežvērtību degvielā saistību ar testēšanas metodoloģijas attīstību.

(sal. ar 46., 50., 55., 61., 63., 68., 69., 75.–77., 82. un 83. punktu)

Turklāt attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principu — citas metālu piedevas uz mangāna bāzes, uz kurām neattiecas MMT noteiktais ierobežojums, netiek ne izmantotas, ne ievestas Savienībā. No tā izriet, ka MMT situācija nav līdzīga citu metālu piedevu uz mangāna bāzes situācijai un Savienības likumdevējam tāpēc nebija pienākuma noteikt robežvērtības minētajām piedevām.

4. Pieņemot Direktīvas 2009/30, ar ko groza Direktīvu 98/70 attiecībā uz benzīna, dīzeļdegvielas un gāzeļļas specifikācijām un ievieš mehānismu autotransporta līdzekļos lietojamās degvielas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas kontrolei un samazināšanai, groza Direktīvu 1999/32 attiecībā uz tās degvielas specifikācijām, kuru lieto iekšējo ūdensceļu kuģos, un atceļ Direktīvu 93/12, 1. panta 8. punktu tiktāl, ciktāl ar to Direktīvā 98/70 tiek ieviests 8.a panta 4.–6. punkts un ir noteikts pienākums marķēt degvielu ar metālu piedevām, Savienības likumdevējs nav pieļāvis acimredzamu kļūdu vērtējumā. Proti, marķēšanas pienākums faktiski ir domāts patērētāju tiesību aizsardzībai, kas saskaņā ar EKL 153. pantu ir viens no Savienības mērķiem. Šis mērķis it īpaši ir jāsasniedz, veicinot patērētāju tiesības uz informāciju. Labi redzama marķējuma norāde ar tekstu “Satur metālu piedevas”

ir piemērots līdzeklis šī mērķa sasniegšanai. Turklāt marķējums ir prasīts tikai tādas degvielas pārdošanai, kurā ir metālu piedevas, nevis MMT kā piedevu pārdošanai, un tas nevar ievērojami apgrūtināt degvielas ražotājus un izplatītājus, ņemot vērā mazo daudzumu degvielas, kurā ir šādas piedevas. Tādējādi šis marķēšanas pienākums nav acīmredzami

nepiemērots Direktīvā 2009/30 paredzētā patērētāju aizsardzības mērķa sasniegšanai.

(sal. ar 88., 89. un 94.–96. punktu)